

PRIKAZ KNJIGE

Mirjana Duran
VOLIM IĆI U ŠKOLU, A MALO I NE.
Zagreb: Naklada Slap, 2023.

Mirjana Duran, umirovljena sveučilišna profesorica razvojne psihologije, objavila je u izdanju Naklade Slap knjigu pod nazivom *Volim ići u školu, a malo i ne*. Knjiga je namijenjena, kako sama autorica navodi, učiteljima, budućim učiteljima, stručnim suradnicima, roditeljima i svima zainteresiranima za djecu i odrastanje. Osnovna je ideja knjige omogućiti čitatelju da bolje upozna djecu, njihov unutarnji svijet i spozna kako ona govore o sebi. Postavlja se pitanje kako djeca doživljavaju školu, sebe, svoje roditelje i učitelje, a djeca na to pitanje najbolje mogu sama odgovoriti. Stoga je knjiga nastala na osnovi dječjih samoopisa koji se nalaze uz svaku temu o kojoj se u knjizi piše.

Knjiga se sastoji od osam poglavlja. U uvodnom dijelu autorica navodi svoje motive za pisanje knjige te daje primjere samoopisa učenika drugog i trećeg razreda osnovne škole. Svi samoopisi nalaze se u izvornom obliku, točno onako kako su ih pisala djeca. Uz svaki samoopis naveden je rod učenika i razred koji učenik pohađa (1. - 4. razred osnovne škole).

U drugom poglavlju pod nazivom Škola je izuzetno važna na cjelokupni dječji razvoj autorica naglašava da, kada dijete krene u školu, postaje učenik te dobiva važnu ulogu s kojom prihvaća i određena društvena pravila koja se odnose na ponašanje, mišljenje i emocije. Vodeći se idejama Lava Vigotskog, autorica ističe kako djeca pod utjecajem škole pamte više ali i drukčije; škola razvija logičko mišljenje, učenici stvaraju kognitivne mape i služe se tehnikama i strategijama koje im omogućuju da informacije pamte učinkovitije. Također, škola je mjesto socijalne usporedbe te utječe na formiranje slike o sebi i razvoj samopoštovanja učenika. Zbog značaja koji škola ima za razvoj djeteta, djeca bi prema školi trebala razviti pozitivan emocionalni odnos. Autorica daje primjere iz samoopisa djece koja se značajno razlikuju po svom emocionalnom odnosu prema školi, doživljaju škole i školskog učenja.

Poglavlje *Po čemu se razlikuje učenje i pamćenje predškolskog i školskog djeteta?* Govori o važnosti igre u razvoju djece ali i procesu učenja. Naglašen je značaj osjećaja kompetentnosti u razvoju motivacije za školsko učenje.

U poglavlju pod naslovom Što još osim inteligencije i motivacije utječe na školskih uspjeh? autorica govori o složenoj povezanosti intelektualnih sposobnosti i školskog postignuća učenika koja uključuje brojne indirektno efekte navodeći osobine ličnosti koje su povezane sa školskim postignućem. Posebna pozornost posvećena je samoreguliranom učenju koje podrazumijeva samousmjeravajući proces u kojem učenici svjesno planiraju i prate vlastite kognitivne, pon-

ašajne i afektivne procese važne za učenje. Opisane su različite strategije samoreguliranog učenja te su čitatelju dječjim samoopisima predstavljeni pojmovi naučene bespomoćnost i naučenog optimizma uz osvrt na rodne razlike u navedenim pojavama.

Poglavlje *Socijalni kontekst dječjeg razvoja* upozorava na činjenicu da obitelj kao cjelina može imati zaštitnu ili rizičnu ulogu u razvoju djeteta te daje usporedbu različitih izvadaka iz dječjih samoopisa koji svjedoče o različitom obiteljskom ozračju. Također, poglavlje sadrži prikaze dječjih crteža na temu „Mama, tata i ja kada dobijem jedinicu ili zadaću ne napišem dobro“, odnosno crteže dječjeg viđenja roditeljskih reakcija na njihov školski neuspjeh. Crteži su kategorizirani prema reakciji roditelja u deset kategorija, od roditeljskih prijetnji do tješjenja djeteta, te bi trebali služiti kao podsjetnik roditeljima i učiteljima koliko škola može biti stresna za djecu. Također, autorica piše o dvama osnovnim i međusobno suprotstavljenim načinima discipliniranja djece u obitelji – o kažnjavanju i pozitivnoj disciplini ili pozitivnom roditeljstvu. Nadalje, autorica daje prikaze dječjih opisa odnosa koje imaju sa svojom braćom, odnosno sestrama te bakama i djedovima kao važnim članovima obitelji. Važan dio poglavlja su poželjne osobine učitelja te dječji opisi njihovih učitelja. Poglavlje naglašava i značaj vršnjačkih odnosa, odnosno prihvaćenosti djeteta u vršnjačkoj grupi, razvoja prijateljstva i zaljubljenosti.

U poglavlju *Dijete i društvo* istaknuta je uloga kulturalnog konteksta u razvoju djece.

Samovrednovanje i samopoštovanje naziv je poglavlja u kojem je samopoštovanje definirano kao multidimenzionalni konstrukt te je opisana važnost koju roditelji, vršnjaci i učitelji imaju prilikom formiranja dječjeg samopoštovanja.

Posljednje poglavlje *Djeca u svojim samoopisima pišu između ostaloga i o sljedećem* sastoji se isključivo od izvadaka iz dječjih samoopisa kategoriziranih prema sadržaju: *o nekim događajima, čitanju, slobodnom vremenu, životinjama i kućnim ljubimcima, hrani, pomaganju, što vole, a što ne vole, osobinama i budućem zanimanju.*

Izvadci iz dječjih samoopisa i dječji crteži prikazani u knjizi iznimno su zanimljivi te pružaju uvid u dječji doživljaj sebe i svoje okoline, a dodatni poticaj za čitanje daju duhovite anegdote koje su dio svakog poglavlja. Knjiga donosi različite teme razvoja djece koje su relevantne unutar školskog okruženja, daje korisne savjete roditeljima i učiteljima te će zasigurno biti zanimljivo štivo za sve one koji su zainteresirani za dječji razvoj.

Ivana Borić Letica